

Dahilî istihlâk vergisi kanununun 10 ncu maddesinin tefsiri hakkında Başvekâlet tezkeresi ve İktisad, Maliye ve Bütçe encümenleri mazbataları (3/90)

T. C.

Başvekâlet

Kararlar Müdürlüğü

Sayı : 6/4352

27-XI-1934

B. M. M. Yüksek Reisliğine

1718 sayılı dahili istihlâk vergisi kanununun 10 uncu maddesinin tefsiri hakkında Maliye vekilliğinden yazılan 25-XI- 934 tarih ve 27234/105 sayılı tezkere sureti Yüksek huzurlarına sunulmuştur.

İşin tefsir yolu ile halline ve sonunun bildirilmesine Yüksek müsaadelerini dilerim.

Başvekil

İ. İnönü

Maliye vekilliğinin 27239 sayılı ve 25 - XI - 1934 tarihli tezkeresi suretidir.

Başvekâlet yüksek makamına

1718 numaralı ve 12 - IX - 1930 tarihli dahilî istihlâk vergisi hakkındaki kanunun 8 nci maddesinde:

« Fabrika ve imalâthane sahipleri veya mümessilleri işledikleri iptidaî maddeler ile istihsalât için nümunesi veçhile mahallî maliye dairesinden müsaddak ambar, satış ve fatura defterleri tutmağa ve tahakkuk edecek vergiyi de satış defterlerinde göstermeğe ve bu defterleri evrakı müsbitelerile birlikte verginin tahakkuk ettiği sene bitimından itibaren üç sene müddetle muhafazaya mecburdurlar».

Aynı kanunun 10 ncu maddesinde de:

« Aşağıda yazılı hallerde birinei ve ikinei maddelerdeki vergiler iki kat olarak alınır ve ayrıca fabrika ve imalâthane sahib ve mümessillerine 100 liradan 1 000 liraya kadar para cezası hükmolunur:

A - Beyanname vermeksizin istihsale başlamak,

B - Kanunun tutulmasını emreylediği defterleri kısmen veya tamamen tutmamak veya tasdik ettirmemek,

C - Mevad ve müstahsalâtı kısmen veya tamamen müsaddak deftere kaydetmemek,

D - Müstahselâtın bir kısmının veya tamamının vergisini tahakkuk ettirmeden depodan çıkarmak veya saklamak veya satmak,

E - Enebi memleketlere ihraç edeceği malı, nakliye tezkeresi almaksızın çıkarmak.» denilmektedir.

İşbu kanunî hükümlere göre:

Vergiye tâbi müesseseler, (ambar), (satış) ve (fatura) defterlerini tutacaklar ve tahakkuk edecek vergiyi de satış defterinde göstereceklerdir. Bu defterleri kısmen veya tamamen tutmamak veya tasdik ettirmemek halinde, kanun, biri) verginin iki kat alınması, diğeri) 100 liradan 1 000 liraya kadar para cezası olmak üzere iki nevi ceza tayin eylemektedir. 10 ncu maddenin tahrir tarzına göre bu iki cezanın tatbik şekli, izah ve tefsire muhtac bir vaziyet irae eylemektedir.

Filhakika 10 neu maddenin ceza hükümleri iki tarzda anlaşılabilir:

1) Kanun, üç defterin tutulmasını ve bu defterlerin kısmen veya tamamen tutulmaması veya tasdik ettirilmemesi halinde, verginin iki kat olarak alınmasını ve ayrıca 100 liradan 1000 liraya kadar para cezasının hükmolunmasını âmirdir. Bu defterler, kısmen tutulmamış olduğu takdirde, vergi ziyarı olmasa dahi, elfazt kanuniyenin sarahati veçhile imali ve iki cezanın aranılması icab eder. Binaenaleyh tahakkuk eden vergiler zamanında muntazaman tediye olunmuş ise, defter eksikliği dolayısıyla bir kat daha vergi talebi ve ayrıca para cezası tahsili cihetine gidilir.

2 -- Kanun, iki kat cezanın, vergi ziyarı mevcut ise alınmasını istihdaf eylemektedir. Nitekim 10 neu maddedeki « birinci ve ikinci maddelerdeki vergiler iki kat alınır » hükmünden evvelece alınmamış olan vergilerin bir misil zam ile tahsili lâzımgelceği anlaşılmaktadır. Bir müessese, kanunî miadında vergisini ödemiş ise, bundan başkaca iki kat vergi alınması mevzubahs olamaz. Bahusus ibareî kanuniyedeki iki kat vergi tabirini, vergi aslının zammında tahsil edildiği için, cezaen yalnız bir kat şeklinde imal etmek te mümkün ve muvafık olamaz. Bu takdirde olunacak muamele, eğer vergi ziyarı yoksa defter tutmamak suretile emri kanuniye muhalefet edilmiş olduğundan yalnız, para cezası ile iktifa olunmasından ibaret kalır.

Mevzubahs olan bu cezaların, mücerret defterlerinin kısmen veya tamamen tutulmamasından veya tasdik ettirilmemesinden dolayı değil, bu vaziyet neticesi olarak, vergilerin kısmen veya tamamen ödenmemesine veya kaçırlmasına mâni olmak noktasından konulmuş olmadığında mantıkan, tereddüde mahal görülemez. Vergilerini muntazam vermiş olan bir müesseseden, defterlerinden birini eksik tutmuş veya tutmamış olduğu beyanile ve munhasıran bu sebepten dolayı iki kat vergi aranılması ve ayrıca 100 liradan 1000 liraya kadar para cezası talebi, cürüm ile ceza arasında büyük bir nisbetsizlik ihdas edecektir.

Yukarıda yazılı anlayış tarzlarından hangisinin vazii kanunun maksadına mutabık olduğunu tavzih ve tefsir ettirilmesi hususuna müsaade buyurulmasını arz ederim.

Maliye vekili
Fuad

İktisad encümeni mazbatası

T. B. M. M.

İktisad encümeni

Karar No. 23

Esas No. 3/90

1 - V - 1935

Yüksek Reisliğe

1718 sayılı dahilî istihsâl vergisi kanununun 10 neu maddesinin tefsiri hakkında Maliye vekilliğinden yazılan mütalea üzerine Başvekâletten Yüksek Meclise sunulan tezkere 15 - IV - 1935 tarihinde encümenimize havale olunmakla Maliye vekili hazır olduğu halde müzakere ve tetkik olundu:

Mevzubahs dosyanın tetkikından tefsirin geçen devre encümenlerince de tetkik ve mazbataları tanzim edildiği ve Bütçe encümeninde iken intihabın yenilenmesi dolayısıyla hükümsüz kaldığı anlaşılmış ve geçen devre encümenlerinin mazbataları ve Hükümetin izahatı nazarı itibare alın-

rak evvelece İktisad encümenince hazırlanan mazbata esaslarına ve varılan karara bu kere de iltihak edilmiştir.

Başvekâlet tezkeresile 1718 sayılı istihsâl vergisi kanununun ceza hükümlerini ihtiva eden 10 neu maddesinin tefsiri istenmiştir. Bu madde bir taraftan verginin tahakkuku noktasından muayyen vazifeleri yapmayan mükellefleri iki kat vergi cezasına ve ayrıca yüz liradan bin liraya kadar para cezasına tâbi tutmaktadır. Madde; kaçakerliğe mâni olmak için mükellefleri bazı mecburiyetler altına koyup bunları müeyyide ile karşılarlarken vergi kaçakerliği olmaksızın yalnız mecbu-

riyetlerini yerine getirmekte kusuru görülen mükelleflerle kaçakerlik yaparak vergi ziyama sebep olanları hükümde sarahaten ayırmamış ve tatbikatta adaletsizliğe müncer olabilecek böyle bir vaziyet dolayısıyla Hükümeti tefsir talebinde bulunmağa sevketmiştir. Suç ile ceza arasında nisbet teminini düşünen encümenimiz ibarenin katiyeti karşısında tefsire gitmeğe imkân bulamayarak maddenin tadili suretile Hükümetin mütaleasına iştiraki tercih etmiş ve bu maddenin şimdiye kadar mutlak surette tatbiki yüzünden hâdis olan ihtilâfların da affi tazammun edecek bir muvakkat madde ile hallini muvafık görmüştür. Bu maksadlara göre geçen devre İktisad encümenince hazırlanmış olan kanun lâyihası aynen kabul

edilerek havalesi mucibince diğer encümenlere tevdi buyurulmak üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

İk. En. Reisi	M. M.	Kâtib
Tekirdağ	Giresun	Niğde
Ş. Kesebir		Dr. R. F. Talay
Afyon K.	Ankara	Ankara
Berç K. Türker	A. Ulus	E. Demirel
Eskişehir	Gümüşane	Kayseri
E. Sazak	Edib Tör	S. Demirezen
Maraş	Muş	Samsun
Kemal Kusun	Ş. Ataman	A. Tunah
	Edirne	
	Teferruat itibarile bu kanuna muarızım.	
	Mecdi Boysan	

Dördüncü devre Maliye encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Maliye encümeni
Karar No. 29
Esas No. 3/544

15 - XII - 1934

Yüksek Başkanlığa

1718 sayılı dahili istihlâk vergisi kanununun 10 nu maddesinin tefsiri hakkında Başvekâletin 6/4352 ve 27 - XI - 1934 sayılı tezkere-sile İktisad encümeni mazbatası encümenimize havale edildi ve Varidat umum müdürü olduğu halde tetkik ve müzakere olundu:

Encümenimiz vergi kanunlarında her verginin kendi ayrılığına göre tutulması mecburî kılman defterlerin ehemmiyetini göz önünde tutarak İktisad encümeninin fikirlerine katılmamıştır. Mükelleflerin tutmağa mecbur oldukları defterler; o verginin tahakkukunu, murakabesini kolaylaştırmak ve her türlü yolsuzlukların önüne geçmek düşüncesiyle seçilmiş ve bunların tamamen tutulmasında encümenimiz büyük fayda mülâhaza etmiş ve her hangi sebeble ihmali caiz bulmamıştır. Ancak is-

tihlâk vergisi kanununun henüz yeni tatbik edilmekte olması hasebile bazılarında vergi kaçırılmak istenilmediği halde zühul yapıldığı anlaşılmıştır. Bunlar için tahakkuk ettirilen ikinci kat cezaların bir defaya mahsus olarak kaldırılması encümenimizce muvafık görülmüş ve bir muvakkat madde hazırlanmıştır.

Yüksek Başkanlığa sunulur.

Mal. En. Rs.	M. M.	Kâtib
Gümüşane	Isparta	Aydın
H. F. Ataç	Kamâl Ünal	Adnan
Aza	Aza	Aza
Diyarbakir	Urfa	İstanbul
Zülfü	Behçet Günay	Hamdi Gürsoy
Aza	Aza	Aza
Balıkesir	Konya	Kütahya
Pertev	Kâzım	Nasid Uluğ

Maliye encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Maliye Encümeni

Karar No. 51

Esas No. 3/90

5 - VI - 1935

Yüksek Reisliğe

1718 sayılı dahili istihlâk vergisi kanununun 10 neu maddesinin tefsiri hakkında Başvekâletin 6/4352 sayılı ve 27 - XI - 1934 tarihli tezkeresile Büyük Meclise verilip dördüncü devre Maliye encümenince de müzakereden sonra bütçe encümenine verilmiş olan tefsir talebi yeni seçim üzerine yine encümenimize havale edilmekle İktisad encümeninin mazbatasile birlikte Maliye müsteşarı hazır olduğu halde konuşuldu.

Encümenimiz geçen devre bu işi tetkik ettiği sırada vardığı netice ve kararı bu defade değiştirmeye sebeb göremediğinden dosya içerisinde

mevud olan evvelki kararını Yüksek Reisliğe sunar.

Mal. En. Rs.	M. M.	Kâ.
Gümüşane	Isparta	Çankırı
<i>H. F. Ataç</i>	<i>Kamal Ünal</i>	<i>M. Önsay</i>
Bolu	Çankırı	Gümüşane
<i>Mitat Denti</i>	<i>Sami Çölgeçen</i>	<i>A. Ş. Öndersev</i>
Isparta	Kayseri	Manisa
<i>Y. Yazıcı</i>	<i>A. H. Arça</i>	<i>Tahir Hilit</i>
Kars		
<i>Ö. Küntay</i>		

Bütçe encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Bütçe encümeni

Mazbata No. 108

Esas No. 3/90

11 - VI - 1935

Yüksek Reisliğe

1718 sayılı dahili istihlâk vergisi kanununun 10 neu maddesinin tefsirine dair olan 27 teşrinievvel 1934 tarih ve 6/4352 sayılı Başbakanlık tezkeresi İktisad ve Maliye encümenlerinin mazbatalarile birlikte encümenimize verilmiş olmakla Maliye Bakanlığı müsteşarı Faik Baysal bulunduğu halde okundu ve konuşuldu.

Hükümetin esbabı mucibesine nazaran İktisad encümeninin mütaleasma iştirak etmeği muvafık bulan encümenimiz mezkûr encümen tarafından hazırlanan lâyihayı olduğu gibi kabul etmiştir.

Müstacelen müzakere edilmek dileğiyle Umumi heyetin tasvibine konmak üzere Yüksek Reisliğe sunuldu.

Reis	R. V.	M. M.
Burdur	Isparta	Trabzon
<i>M. Şeref Özkan</i>	<i>Mükerrem Ünsal</i>	<i>Surri Day</i>
Kâ.		
İstanbul	Çorum	Diyarbakir
<i>F. Öymen</i>	<i>M. Cantekin</i>	<i>R. Bekit</i>
Gümüşane	Manisa	Yozgad
<i>D. Sakarya</i>	<i>T. Türkoğlu</i>	<i>S. İçöz</i>

**DÖRDÜNCÜ DEVRE MALİYE ENCÜMENİNİN
TEKLİFİ**

1718 sayılı ve 12 - IX - 1930 tarihli dahilî istihlâk vergisi kanununa muvakkat bir madde eklenmesine dair kanun lâiyhası

MUVAKKAT MADDE 1 — Bu ekin meriyeti tarihine kadar bu kanunun 10 ncu maddesine riayetsizlik neticesi iki kat vergi tarhedilen hallerde verginin aslına aid ziya bulunmadığı anlaşılanların henüz tahsil edilmeyen ikinci kat vergileri terkin olunmuştur.

İKTİSAD ENCÜMENİNİN TEKLİFİ

1718 numaralı ve 12 - VI - 1930 tarihli dahilî istihlâk vergisi kanununun 10 ncu maddesinin tadilî ve muvakkat bir madde ilâvesi hakkında kanun lâiyhası

MADDE 1 — 1718 numaralı ve 12 - VI - 1930 tarihli kanunun 10 ncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

MADDE 10 — Birinci ve ikinci maddelerde yazılı mükellefiyete tâbi fabrika, imalâthane sahib, müdür ve mümessillerinden :

A) Beyanname verilmeksizin istihsale başlanması,

B) Bu kanunun tutulmasını emreylediği defterlerin tutulmaması veya tasdik ettirilmemesi,

C) Mevcud ve müstahsalâtın kısmen veya tamamen tasdikli defterlere geçirilmemesi veya defterlerin ibraz edilmemesi,

D) Müstahsalâtın bir kısmının veya tamamının vergisi tahakkuk ettirilmeden depodan çıkarılması veya saklanması veya satılması,

E) Ecnebi memlekete gönderilecek malların, nakliye tezkeresi alınmaksızın fabrika, veya imalâthaneden çıkarılması,

Hallerinde, bu suçların yapıldığı devreye aid matrahlar, resen takdir olunarak vergi iki kat alınır ve ayrıca yüz liradan bin liraya kadar para cezası hükmolunur. Resen takdire aid tetkikat neticesinde vergi ziyar bulunmadığı anlaşılırsa yalnız para cezasile iktifa olunur.

Resen takdire ve buna karşı itiraz ve temyiz hallerine ve bu suretle katilecek vergilerin tahsiline aid muameleler, 2430 numaralı muamele vergisi kanunu hükümleri dairesinde cereyan eder.

MUVAKKAT MADDE — Bu kanunun meriyeti tarihinden evvelki zamanlara aid olup henüz tahsil edilmeyen vergiler hakkında da, yukarıki madde mucibince muamele olunur.

MADDE 2 — Bu kanun neşri tarihinden mu-teberdir.

MADDE 3 — Bu kanunun icrasına Adliye, Maliye ve İktisad vekilleri memurdur .